

**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
2012 – 2013**

3^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΟΦΙΑ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

1^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

«Ο ΚΥΚΛΟΣ»

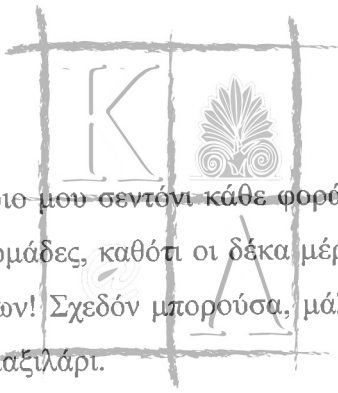
Ο κύκλος

Το κρεβάτι, στρωμένο πάντα με ένα κτριτισμένο από την απλυσιά πανωσέντονο που κάθε δέκα μέρες, καθώς τα είχα υπολογίσει, άλλαζε και στη θέση του ερχόταν ένα άλλο πιο κίτρινο, πιο βρώμικο από το προηγούμενο, ήταν σκληρό και κρύο, τόσο που καμιά φορά γελιόσουν κι έλεγες πως δεν κοιμάσαι σε κρεβάτι μα χάμου κατά γης. Αυτό το παιχνίδι με τα σεντόνια – οι άθλιοι δε φαντάζονταν ότι ένας παράφρων σαν και εμένα θα ήταν ικανός να το αντιληφθεί – μου έφερνε σιχασιά και αναγούλες και μα την πίστη μου δεν ήταν λίγες οι φορές που φαντασιώθηκα ακόμη και να σκοτώνω βασανιστικά τον επινοητή, ένα σκυλί με σαρκαστικά μάτια και λιμάρικο πρόσωπο, να έτσι τον είχα φανταστεί! Ω, μα δεν επρόκειτο απλώς περί εικασίας. Η θέρμη που επέδειξα στην εξακρίβωση των υποθέσεων μου – γέννημα ίσως της ασύλληπτης παραφροσύνης μου – με δικαίωσε θριαμβευτικά. Τα σεντόνια πράγματι δεν πλένονταν ποτέ.

Ήταν εκείνη η μέρα που κατόρθωσα να εξασφαλίσω ύστερα από λιτανικές παρακλήσεις, και ντρέπομαι ανυπόφορα που το ομολογώ, ένα στυλό και ένα χαρτί τόσο μικρό ώστε μετά βίας να χωράει μια ντουζίνα λέξεις να ξεθυμάνει η ψυχή μου. Πέρα από κάτι αλαφιασμένους στίχους εκείνη τη μέρα σημείωσα και κάτι ακόμη. Ζωγράφισα στο εσωτερικό της μαξιλαροθήκης μου ένα μικρό κύκλο – θα ξέρετε που λένε πως οι τρελοί φτιάχνουν ολοστρόγγυλους κύκλους χωρίς διαβήτη. Να, έτσι ήταν κι ο δικός μου, ένα σχήμα να το ζηλεύει κανείς. Ίσα που πρόλαβα να βάλω πάλι τη μαξιλαροθήκη στη θέση της όταν τα σκυλιά μπούκαραν στο θάλαμο και μου άρπαξαν τα χειρόγραφα. Ύστερα τα πέρασαν από λογοκρισία και τα έσκισαν με πάθος μπροστά στα μάτια μου με ένα βλέμμα περιφρονητικό που παραλίγο να με θίξει. Καθώς φαίνεται οι προσευχές στην παναγιά και τα παράφρονα στιχάκια μου είχαν κρυφά νοήματα και «ποτέ μην υποτιμάς έναν τρελό» και «φύλαγε τα ρούχα σου για να έχεις τα μισά», και οι λέξεις μου κατέληγαν στη φωτιά.

Ο κύκλος ωστόσο, όμορφος και ολοστρόγγυλος ησύχαζε στο προσκεφάλι μου, εκείνον δεν τον είχε πάρει είδηση κανείς.

Από τότε και στο εξής σε κάθε αλλαγή σεντονιών έλεγα την καινούρια μαξιλαροθήκη προς αναζήτηση του σημαδιού. Στη όγδοη αλλαγή η μαξιλαροθήκη μου επέστρεψε σε μένα με το σημάδι της άθικτο στο εσωτερικό. Είχα δίκιο! Το μελάνι ήταν ακόμη εκεί, τα σεντόνια δεν πλένονταν ποτέ, μόνο που ανακυκλώνονταν

στους ασθενείς! Το καινούριό μου σεντόνι κάθε φορά ήταν το ίδιο πάνω στο οποίο κυλιόταν για ολόκληρες βδομάδες, καθότι οι δέκα μέρες παίρνανε συχνά παράταση, κάποιος γειτονικός παράφρων! Σχεδόν μπορούσα, μάλιστα, να μυρίζω τα ξεραμένα του σάλια στο καθαρό μου μαξιλάρι.

Ποιο υπαλληλικό σκυλί από κει μέσα έγλυφε την ποδιά του σατανά και μου βρώμιζε τα όνειρα; Ποιο γλοιώδες μυαλό, στ' αλήθεια να 'ταν ο πρωταγωνιστής των δολοφονικών μου φαντασιώσεων; Είχαν τον έλεγχο και ήμασταν ανήμποροι να αντιδράσουμε. Μας έκαναν ό, τι ήθελαν, και θέλανε το δίχως άλλο να μας αποτρελάνουν. Γιατί άλλωστε ένα τέτοιο μέρος δε λέγεται τρελάδικο γιατί φιλοξενεί τρελούς αλλά πολύ περισσότερο γιατί καθιστά τρελούς όσους φιλοξενεί.

Δεν κρύβω ότι δεν έλειψαν οι φορές που τα σκυλιά παραλίγο να πετύχουν το σκοπό τους. Το μυαλό μου γύρισε πολλές φορές και εγώ χάιδεψα διστακτικά την παράνοια. Ευτυχώς ωστόσο εκείνη απεδείχθη ανεπηρέαστη τέτοιων αγγιγμάτων και αρκετά περήφανη για να ενδώσει στην πρώτη απόπειρα. Αυτό το φλερτ διήρκησε όμως όσο έμεινα εκεί και μου ταλάνιζε το μυαλό. Δεν ήθελα όμως δεν μπορούσα και να αντισταθώ. Τα θέλητρα αυτής της πρόστυχης γυναίκας – όπως είχα προσωποποιήσει στο κεφάλι μου την τρέλα – ήταν τόσο ισχυρά και εγώ τόσο ποταπός για να αρνηθώ το κάλεσμα της. Αυτό το εκστατικό κυνήγι διήρκησε χρόνια μα λίγο πριν τη μοιραία ένωση η δις Παράνοια με απέρριπτε εξακολουθητικά και ανελέητα κι ύστερα πάλι με διεκδικούσε. Κατάφερα πάντως να αφήσω εκείνο το μέρος με το μυαλό μου ακόμη στο κεφάλι.

Συνένοχοι στο παιχνίδι της υπήρξαν οι κραυγές των ασθενών που κάθε βράδυ ξυπνούσαν από εφιάλτες και από αυτούς η ταχυκαρδία έφτανε από τοίχο σε τοίχο ως το δικό μου δωμάτιο και οι φωνές τους τρυπούσαν το μυαλό και με ξυπνούσαν και έμενα με γουρλωμένα μάτια να κοιτάζω το ταβάνι και να αφουγκράζομαι τη φρίκη. Τότε ήταν που έβρισκε ευκαιρία η αχόρταγη, η ξετσίπωτη η Τρέλα και τότε που έπεφτα παραδομένος στην αγκαλιά της να βρω καταφύγιο. Εκείνη έσφιγγε τα παχουλά της χέρια και με δέσμευε στην αγκαλιά της μη και της φύγω. Κι εγώ σα συνερχόμουν πάλευα μ' όλη μου τη δύναμη να ξεφύγω και δε μπορούσα και ιδρώναν τα μάτια μου και πάλι ιδρώναν και έλεγα πως θα πεθάνω επί τόπου. Μα εκείνη τη στιγμή ήταν που με έπιανε η κρίση και γυρίζανε τα μάτια μου και τεντώνονταν, να σκιστούν!, τα άκρα μου και δε μπορούσα να κουνήσω ρούπι μήτε και να φωνάξω για βοήθεια. Σα με παίρνανε χαμπάρι στέλνανε οι σκύλοι έναν από εκείνους με τα

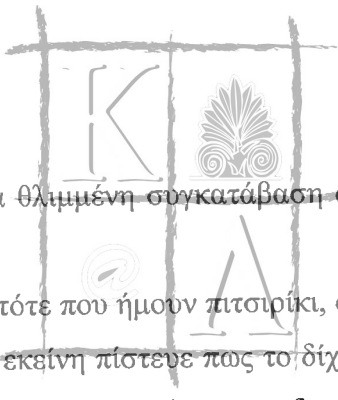

σαρκαστικά μάτια και το λιμάρικο πρόσωπο να με τιμπήσει με μια ένεση, να πέσω ξερός.

Αυτά κι άλλα παρόμοια με αυτά συνέβαιναν κάθε μέρα. Εκείνο που με πόναγε περισσότερο από όλα ήταν το χαοτικό κενό του δωματίου. Ένα πλήρες τίποτα. Το μάτι μου είχε από καιρό ξεχάσει τα πολλά χρώματα και μόνο αμυδρά καμιά φορά ερχόταν στο μυαλό μου η ανάμνηση τους, ούτε λίγο ούτε πολύ για να με θλίψει περισσότερο. Η μάνα μου με είχε από καιρό για τρελαμένο και μάλιστα τόσο αρρωστημένα τρελό που παρακάλαγε το θεό να μου πάρει την ψυχή για να γαληνέψω. Αυτό που με τρόμαζε και μου στοίχειωνε το μυαλό ήταν η ιδέα που με τσιγκλούσε και προσπαθούσε να με πείσει ότι η μάνα μου ήθελε πότε να γαληνέψει η ίδια και να απαλλαγεί από το σούσουρο του χωριού πάνω στην οικογενειακή μας δυστυχία. Αυτό το γνώριζα καλά όχι μόνο επειδή είχα από καιρό αντιληφθεί τη χαιρεκακία των συγχωριανών μου, αλλά ακόμη πια περισσότερο γιατί είχα ακούσει με τα ίδια μου τ' αυτιά τα σιχαμένα λόγια τους.

«Το μήλο κάτω από τη μηλιά θα πέσει. Αχ, σοφέ λαέ, εσύ σε όλα βγαίνεις σωστός! Τρελάρας ο πατέρας κι ο γιος χειρότερος. Αυτός ο άντρας είναι σκάνδαλο! Αχ, Δέσποινα, κυρά μου άμα και ήξερες τι 'ταν να βγει από τα σπλάχνα σου, αχ, άμα ήξερες θα αυτοκτονούσες. Ένας κακούργος!», αυτά ακριβώς τα λόγια χωρίς περιττά στολίσματα και υπερβολές τα ούρλιαζε μία μεσήλικος γυναίκα τη μέρα της αποφυλάκισης μου. Τα μάγουλα της είχαν αναψοκοκκινίσει από το μίσος και τη σιχασιά. Κι ήταν να φανεί άνευ ορίων αδιάντροπη αφού συνέχισε να με βλαστημά με πάθος μπρος στη μάνα μου, που ήταν γριά γυναίκα και το 'βλεπες πως ύσσο η ηλικία όσο και ευαίσθητη ιδιοσυγκρασία της δεν αντέχουν τα πολλά. Η μάνα μου σκυθρόπιασε και λύγισε το κεφάλι να κοιτάει κατά γης. Αυτός ο διάολος δεν το 'χε σκοπό να το βουλώσει και μα την πίστη μου λίγο έλειψε να της ορμήσω αλλά κρατήθηκα σαν είδα τη μάνα να με κοιτάει απελπισμένη.

Κι ήταν η μάνα μια γυναικούλα ήσυχη που πολύ είχε πληρώσει τη ζωή στην ύπαιθρο. Ο μεγαλύτερος φόβος της ήταν να δώσει λαβές για σχόλια και κουτσομπολιά. Και να που τώρα ζούσε το χειρότερο της εφιάλτη ξυπνητή και η ντροπή της λύγιζε την πλάτη. Ήταν υπομονετική παρόλα ταύτα και δεχόταν την κακία των ανθρώπων σαν να της άξιζε, και να την έφτυνες ακόμη θα το δεχόταν δίχως μιλιά. Ως και το σουλούπι της φανέρωνε αυτή της την παθητικότητα έτσι που ήταν πάντα σκυφτό σαν να προσκυνούσε κάθε στιγμή ένα κάποιο βασιλιά. Και το

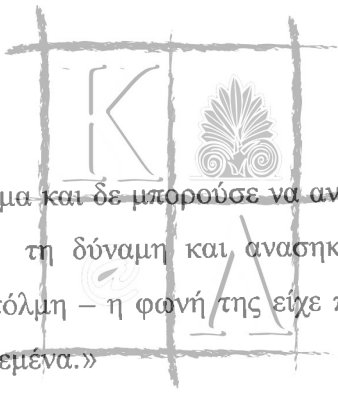

μούτρο της είχε θαρρείς μια θλιμμένη συγκατάβαση ως και στις πιο ιλαρές στιγμές της.

Όταν ακόμη από παλιά, τότε που ήμουν πιτσιρίκι, ο πατέρας εκστασιασμένος από το μεθύσι του τη χτυπούσε, εκείνη πίστευε πως το δίχως άλλο το αξίζει κι ας ήταν η καημένη πέρα για πέρα αθώα. Τη μιλιά της δεν την άκουγες. Δεν έλεγε να παραπονεθεί μήτε και να ζητήσει το λόγο, μόνο που σώπαινε. Εγώ ως τα τότε ήμουν ακόμη, όπως προείπα, πιτσιρίκι κι η καρδιά μου δεν είχε βρωμίσει ακόμη από την αμαρτία αλλά και το μυαλό μου ήταν κατά τη γενική αντίληψη στη θέση του ακόμη.

Πριν από κάθε ξυλοδαρμό η ατμόσφαιρα ήταν τεταμένη και το 'βλεπες πως δεν αργεί να ξεσπάσει ο κύρης. Τα γεγονότα έπαιρναν πάντοτε την ίδια τροπή. Ακολουθούσαν ευλαβικά σχεδόν την ίδια σειρά κάθε φορά. Πρώτα ο πατέρας έμπαινε στο σπίτι σοβαρός και συνοφρυωμένος και δεν έλεγες να του πάρεις μιλιά. Τότε η μητερούλα έτρεχε ξωπίσω του σκυφτή σαν ιερή ακόλουθος και μάντευε κάθε του διαταγή πριν εκείνος της δώσει ήχο και μιλιά. Να του βγάλει το παλτό, να του βάλει να φάει, να του φέρει την ταμπακιέρα του, να του ανοίξει την εφημερίδα στη σελίδα και στη στήλη που ήθελε εκείνος να διαβάσει και ένα σωρό άλλα τέτοια επιτακτικά να που η μάνα είχε αποστηθίσει από χρόνια και τα εφάρμοζε με δεξιότητα, τέτοια που να μη βρίσκει κανείς αφορμή για παράπονο. Κανείς, εκτός βέβαια από τον πατέρα, γιατί εκείνος μπορούσε και πάντα σκαρφιζόταν κάτι να του λείπει, κάτι που η καημένη η μάνα ξέχναγε πάνω στη φούρια της και φυσικά έπρεπε το δίχως άλλο να τιμωρηθεί. Μου πέρασε κάποτε από το μυαλό, αν και φευγαλέα, πως εκείνη ξέχναγε επίτηδες να κάνει αυτό το κάτι που τον φούρκιζε, έτσι που να του δώσει κίνητρο να τη δειρεί. Αυτό πια δε θέλησα να το πιστέψω! Πολλές φορές πάντως, ακόμη και εκείνο το απαιτητικό τέρας δεν μπορούσε να βρει ούτε ένα τόσο δα αθώο πταίσμα από μέρους της να δικαιολογήσει την οργή του και τότε ήταν που ξεκινούσε τον ξυλοδαρμό χωρίς καμιά απολύτως προειδοποίηση! Εκείνα τα απογεύματα ήταν τα πιο τρομαχτικά από όλα, και το χέρι του πιο μανιακό από ποτέ! Θαρρείς και τον τσίγκλαγε η ιδέα ότι εκείνη τον υπηρετούσε τόσο άψογα, που δεν του άφηνε αιτία παραπόνου. Ίσως μάλιστα, αν εκείνη ήταν περισσότερο απαιτητική και αντιδραστική να μην τον αναστάτωνε τόσο η μορφή της.

Όταν το δέρμα της μάνας μαύριζε από το ξύλο και το καταλάβαινε ότι λίγο ακόμη και θα την έστελνε στον άλλον κόσμο, σταματούσε. Ξέσφιγγε για λίγο τα δόντια και καθόταν βαριανασαίνοντας. Μια φορά, θυμάμαι, πήγε, ο άθλιος, να με δείρει κι εμένα και δεν είχα ακόμη συμπληρώσει ένα μέτρο μπόι. Τότε η μάνα μου, που ως εκείνη

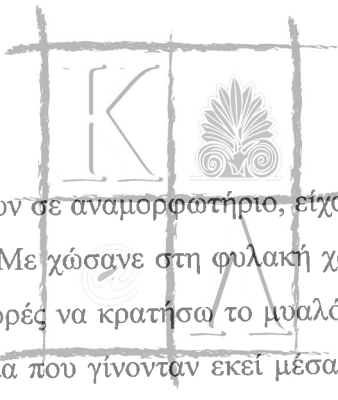

την ώρα κυλιόταν στο πάτωμα και δε μπορούσε να ανασάνει από τον πόνο, άντλησε ξαφνικά και μυστηριωδώς τη δύναμη και ανασηκώθηκε. Τον τράβηξε από το μπράτσο και του είπε όλο τόλμη – η φωνή της είχε πάρει τώρα άλλη χροιά : « Το παιδί να το αφήσεις! Χτύπα εμένα.»

Από τότε δεν ξανά άκουσα τη μάνα να μιλάει με τέτοια θέρμη κι εκείνη τη σπίθα στο μάτι της ήταν πρώτη φορά που την παρατηρούσα. Μετά από εκείνη την παρέμβαση της, το 'βαλα πια στόχο , δεν τα άξιζε όλα αυτά! Θα την απάλλασσα! Όχι όμως ακόμη, ήμουν άλλωστε λιγότερο από ένα μέτρο μπόι άνθρωπος τότε.

Σε μερικά χρόνια, θα 'χα τότε φτάσει τα δεκαεπτά μου, έβαλα τέλος σ' αυτήν την υπόθεση! Δεν θα επέτρεπα να ζει η μάνα άλλο αυτή τη φρίκη. Φτάνει πια!

Ο πατέρας μπήκε στο σπίτι με το γνωστό του μούτρο. Η μάνα τον περιτριγύριζε πατώντας στα νύχια και ανάσαινε σιωπηλά. Η έκφραση της έκραζε παραίτηση. Έσφιξα στην παλάμη μου την κρύα λαβή του μαχαιριού κι είδα το σουλούπι μου να ζωγραφίζεται στιγμιαία στο μυτερό κάτοπτρο του. Αναρίγησα! Η ανυπομονησία μου ήταν τέτοια που άρχισα να δαγκώνω τα χείλια μου με μανία έτσι που σε λίγο τα ξέσκισα και γεύτηκα αίμα! Έστησα το αυτί μου αναμένοντας εκείνον τον πρώτο δηλωτικό ήχο· ένα ξέσκισμα του αέρα από το ζωνάρι που θα έγλειφε ηχηρά όπως τόσες και τόσες φορές τη σάρκα της έρμης της κυράς μου. Ένα άκουσμα που θα μου αναζωπύρωνε το θυμό και θα με έσπρωχνε στο φονικό. Το ποθητό σφύριγμα της ζώνης δάγκωσε τα αυτιά μου. Όχι άλλο πια! «Φτάνει τέρας!», ούρλιαξα και σήκωσα το μαχαίρι ψηλά και του το κάρφωσα στην πλάτη. Δε χόρτασα όμως. Τον τρύπησα πάλι και πάλι ώσπου να πάσουν τα βογγητά του. Έμεινε με γουρλωμένα μάτια και μισάνοιχτο στόμα. Μετά βίαια μπορούσε τώρα να ανασάνει. Τα γόνατα του λόγισαν και το τομάρι του έπεσε πάνω στην αναμμένη σόμπα. Το μούτρο πήρε να καίγεται και να καρβουνιάζει. Η μάνα κοιτούσε έντρομη την απόλυτη αυτή φρίκη και δεν έβρισκε ο πόνος της τρόπο να εκφραστεί παρά με ένα φρικτό μειδίαμα που παραμόρφωνε το πρόσωπο της. Μια έκφραση αποτροπιασμού και πόνου. Με σιχαινόταν! Το θέαμα της καμένης σάρκας ήταν στ' αλήθεια κάτι που σε χόρταινε αηδία και η μάνα δεν το άντεξε. Έτρεξε πάνω στον νεκρό και τον πέταξε καταγής, να πάψει πια να φλέγεται. Τα χέρια της πλυθήκανε με αίμα κι έμεινε αυτή να τα κοιτάει τρέμοντας σύγκορμη με εκείνο το αλαφιασμένο μειδίαμα στο πρόσωπο της...

Δε χώραγε να με στείλουν σε αναμορφωτήριο, είχα άλλωστε σχεδόν τελειώσει το μισό της τελευταίας τάξης. Με χώσανε στη φυλακή χωρίς πολλές διεργασίες κι τότε ήταν που πάλεψα πολλές φορές να κρατήσω το μυαλό μου και το σώμα μου καθαρό από τα τέρατα και τα σημεία που γίνονταν εκεί μέσα. Δεν ήμουν σαν κι αυτούς, δε σκότωνα από διαστροφή, από χρέος σκότωσα στο ιερό πρόσωπο της μάνας μου, από χρέος και όχι από διαστροφή. Πώς άλλωστε, θα μπορούσα αλλιώς να της ξεπληρώσω όλα εκείνα τα βάσανα που υπόμεινε χωρίς διαμαρτυρία για να προστατέψει εμένα από την οργή του τέρατος, παρά σκοτώνοντας το; Κι αν τώρα με σιχαινόταν ήταν από καθαρή καλοσύνη.

Εκεί πάλι δε με κράτησαν για πολύ, με πήραν για τρελό. Οι κρίσεις πανικού που μ' έπιαναν τα βράδια και τα ουρλιαχτά από τους εφιάλτες – το τέρας με κυνηγούσε ακόμη στα όνειρα μου – τους έπεισαν εύκολα για την παράνοια μου και χωρίς πολλές διεργασίες απαλλάχτηκαν από τη θορυβώδη παρουσία μου στέλνοντας με στο ψυχιατρείο.

Κάπως έτσι κατέληξα σε εκείνο το μέρος με τα υπαλληλικά σκυλιά, τα βρώμικα σεντόνια και τις κρίσεις πανικού που αυξάνονταν κι είχα μία κάθε βράδυ σχεδόν! Έχω, ωστόσο, το θράσος να μη μετανιώνω ούτε πάλι τώρα που έχω βιώσει αυτά που είναι ανήθικο να περνάει ακόμη και ο χειρότερος κακούργος. Ακόμη και σήμερα δε μετανιώνω γι' αυτό το φονικό κι αν πήρα μian απόφαση τώρα, το δίχως άλλο δεν οφείλεται σε κανένα αίσθημα μετάνοιας. Η απόφαση μου είναι οριστική και αμετάκλητη και είμαι σχεδόν χαρούμενος στη σκέψη της. Μα πώς αλλιώς – έχω ζήσει άλλωστε, καθώς προείπα, εκείνα που είναι ανήθικο και απάνθρωπο να ζει κι ο χειρότερος κακούργος. Καμία υπερβολή και καμιά φαντασία δεν υπάρχει στις λέξεις μου τώρα. Και να που έχω πάλι απέναντι μου έναν κύκλο όμορφο, αν και όχι πραγματικά ολοστρόγγυλο, να μου θυμίζει εκείνο το μικρό κύκλο που ζωγράφισα στο κλουβί μου τότε και τον είχα συντροφιά στα όνειρα μου. Έναν τέτοιο κύκλο έχω πάλι απέναντι μου και με κοιτάζει θαρρείς ανυπόμονα. Επιθυμεί διακαώς να με αγκαλιάσει, να με σφίξει. Αυτή τη φορά το σχήμα μου υπόσχεται τη λύτρωση. Δεν είναι ένα χαζό σχεδιάκι της παράνοιας μου, είναι στ' αλήθεια κάτι που μπορείς να αγγίξεις, να το χαϊδέψεις και να πεις «ευχαριστώ, τώρα ας φύγουμε από αυτό το χάος». Δεν αργώ. Όπου να 'ναι και μόλις αποτελειώσω αυτές τις γραμμές θα τρέξω στον κύκλο μου, θα τον αφήσω να με αγκαλιάσει και θα πείσω τη μάνα πως υπάρχει

θεός. Οι προσευχές της εισακούστηκαν! Η γλυκιά αγχώνη μού χαμογελά. Άμα δε γνώριζα την εσωστρέφεια της θα πίστευα μάλιστα ότι με φλερτάρει...